

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till: kn.kl@regeringskansliet.se;
ruben.lonngren@regeringskansliet.se.

Yttrande över remiss av revidering av EU:s utsläppshandelssystem ETS 2026

Er beteckning: KN2026/01568

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne (nedan Länsstyrelsen) välkomnar att en översyn av EU-ETS görs men delar regeringens¹ så väl som Naturvårdsverkets² kritik mot förslaget så som det är formulerat. Vi anser att ETS även efter 2030 behöver ge en stark och långsiktigt trovärdig prissignal och att förändringar som ökar utsläppsutrymmet eller väsentligt försvagar den förväntade efterfrågan på utsläppsrätter riskerar att försämra förutsättningarna för investeringar som krävs för att nå uppsatta klimatmål.

Länsstyrelsens synpunkter

Sänkning av den linjära reduktionsfaktorn

Länsstyrelsen avstyrker kommissionens förslag om att sänka den linjära reduktionsfaktorn (LRF) från 4,4 % till 3,7 % 2031–2035 och 1,7 % 2036–2040. Vi delar Naturvårdsverkets bedömning att LRF åtminstone bör ligga kvar på 4,4 % till omkring 2035 och därefter endast sänkas i den utsträckning som motiveras av kvarvarande mycket svårminskade utsläpp. En lägre LRF riskerar att försvaga den långsiktiga prissignalen och senarelägga investeringar i utsläppsminskningar.

Fri tilldelning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget men avstyrker kommissionens förslag om förlängd fri tilldelning i de delar där ett tillräckligt skydd mot koldioxidläckage finns genom CBAM. Fri tilldelning höjer inte i sig utsläppstaket, men en förlängning kan försvaga

¹ Översyn av EU:s system för handel med utsläppsrätter - Regeringen.se

² Yttrande remissvar departement

omställningsincitamenten och innebär att en mindre andel utsläppsrätter auktioneras. Det minskar samtidigt de intäkter som kan användas för klimatomställning.

Möjligheten att använda internationella utsläppskrediter från 2036, motsvarande upp till 5% av 1990 års utsläpp

Länsstyrelsen avstyrker att internationella krediter används som grund för att sänka LRF och därmed öka utsläppsutrymmet inom ETS. Länsstyrelsen delar Naturvårdsverkets bedömning att internationella krediter i stället bör kunna fungera som en säkerhetsventil för EU:s övergripande 2040-mål och inte användas för att på förhand försvaga ETS prissignal och incitamenten till investeringar inom EU. Förslaget innebär dessutom en betydande alternativkostnad. Naturvårdsverket uppskattar att inköp av 260 miljoner internationella krediter kan motsvara 9-26 miljarder euro, resurser som i stället skulle kunna användas för utsläppsminskningar och omställningsinvesteringar inom EU, exempelvis genom Carbon Contracts for Difference (CCfD). Detta är särskilt relevant när stora investeringar i bland annat CCS och fossilfria industriprocesser behöver genomföras inom EU.

Förändringar av marknadsstabilitetsreserven så att den linjerar med en successiv minskning av utsläppsrätterna

Länsstyrelsen är kritisk till de föreslagna förändringarna av marknadsstabilitetsreserven (MSR) i den mån de ökar tillgången på utsläppsrätter och därmed försvagar knappheten och prissignalen på marknaden. Förändringarna behöver framför allt bedömas tillsammans med lägre LRF, internationella krediter och de nya utsläppsrätterna för finansiering av permanenta upptag.

Skärpning av hur medlemsstater använder ETS-intäkter

Länsstyrelsen tillstyrker att en större del av ETS-intäkterna används för omställningen inom de sektorer som omfattas av systemet. För Skåne är tillgång till finansiering för bland annat CCS/BioCCS, elektrifiering och industriell omställning viktig. En hög och förutsägbart ETS-ambition bör kombineras med finansieringsinstrument som gör det möjligt för verksamheter att genomföra de investeringar som prissignalen ska utlösa.

Internationellt flyg och sjöfart inkluderas i ETS

Länsstyrelsen tillstyrker kommissionens förslag om att utvidga ETS geografiska omfattning för flyget och att använda Frankfurt som gemensam referenspunkt för avgränsningen. En gemensam

referenspunkt innebär att samma destinationer omfattas av ETS oavsett från vilken flygplats inom EES flygningen avgår, vilket ger en enhetlig tillämpning och minskar risken för konkurrenssnedvridningar mellan europeiska flygplatser till följd av deras geografiska läge. För Skåne är detta relevant eftersom en avgränsning utifrån avståndet från respektive avgångsflygplats annars skulle kunna ge andra konkurrensförutsättningar för exempelvis flyg från Öresundsregionen än från centrala delar av Europa. Kommissionens förslag kombineras dessutom med en mekanism som tar hänsyn till kostnader inom CORSIA för att undvika dubbelprissättning.

Avfallsförbränning inkluderas

Länsstyrelsen tillstyrker att avfallsförbränning inkluderas i ETS i hela EU, men anser att infasningen bör ske snabbare och utan möjlighet till nationella undantag. Svenska avfallsförbränningsanläggningar omfattas redan av ETS. Kommissionens föreslagna infasning 2031–2034 och möjlighet till nationell ”opt-out” innebär att svenska och skånska anläggningar riskerar att fortsatt bära en högre klimatkostnad än konkurrenter i andra medlemsstater. En skyndsam harmonisering är också viktig för att inte missgynna tidiga investeringar i CCS vid svenska avfallsförbränningsanläggningar.

Länsstyrelsen tillstyrker att utsläppen från deponering börjar övervakas, men anser att åtgärder mot deponering behöver utvecklas parallellt med inkluderingen av avfallsförbränning. Om förbränning får ett CO₂-pris samtidigt som deponering av brännbart och organiskt avfall fortsatt är möjligt i andra medlemsstater finns risk för styrning mot deponering och ökade metanutsläpp. Det är särskilt relevant för Sverige, som sedan länge har betydligt strängare regler för deponering.

Permanent koldioxidavskiljning och -lagring inkluderas

Länsstyrelsen tillstyrker inriktningen att skapa en EU-gemensam efterfrågan på permanenta upptag, men avstyrker den föreslagna finansieringsmodellen. Kommissionen föreslår central upphandling av 250 miljoner ton permanenta upptag genom auktionering av 250 miljoner nya utsläppsrätter utanför det ordinarie taket. En marknad för permanenta upptag kan förbättra förutsättningarna för BioCCS-investeringar i Skåne, men bör utformas så att upptagen inte samtidigt skapar motsvarande ytterligare utrymme för fossila utsläpp.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av avdelningschef Rima Dauod med klimat- och energistrateg Kristina Eriksson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också klimat- och energistrateg Sandra Johanne Selander medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.